

Handläggare
Per Knutas
Telefon: 08-508 33 808

Till
Utbildningsnämnden
26 september 2019

En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 2019/1131

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Utkast till lagrådsremiss – En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket” till utbildningsnämnden för yttrande. I utkastet till lagrådsremissen anges en skyldighet för regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, landsting och kommuner att konsultera Sametinget, som företrädare för det samiska folket, i ärenden som kan få särskild betydelse för samer innan beslut fattas. Den nya konsultationsordningen är bland annat föranledd av Sveriges åtagande gentemot samerna som urfolk och av de internationella konventioner som Sverige anslutit sig till.

Den nya ordningen är en åtgärd för att ytterligare främja samers möjlighet att påverka beslut av särskild betydelse för dem. Utbildningsförvaltningen har inga invändningar mot den föreslagna konsultationsordningen och bedömer att nämndens verksamhet endast berörs i begränsad omfattning av förslaget.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ”Utkast till lagrådsremiss – En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket” till utbildningsnämnden för yttrande.

Lagrådsremissen föregicks 2017 av en promemoria, med likartade förslag, som stadsledningskontoret ställde sig positiv till: ”En konsultationsprocess med Sametinget ger staden möjlighet att få bättre beslutsunderlag i arbetet med att stärka de samiska frågorna i stadens utvecklingsarbete med att tillgodose samers rättigheter.”

Ärendet

Sedan 1 februari 2019 ingår Stockholms stad som förvaltningsområde för samiska och meänkieli. Det innebär att kommunen ansvarar för att de nationella minoriteterna kan använda sitt språk i kontakt med myndigheter både skriftligt och muntligt. Förvaltningsmyndigheter ska garantera att det finns personal som behärskar språket eller språken. Kommunen ska också kunna erbjuda förskola och äldreomsorg där hela eller delar av verksamheten bedrivs på minoritetsspråket.

Utifrån gällande lagstiftning finns en allmän samrådsplikt med bland annat samerna i 5 § lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) där de nationella minoriteterna ges möjlighet till inflytande i frågor som berör dem. 5a § betonar särskilt barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem.

Skillnad mellan samråd, vilket i vardagligt språkbruk innebär att båda parter bidrar till ett meningsutbyte genom att föra fram sina åsikter och motivera dem, och konsultation är att konsultation tydligare innebär rådfrågning, att en part vänder sig till någon som är sakkunnig i de aktuella frågorna.

Samerna har ställning som urfolk och Sverige har anslutit sig till internationella konventioner till skydd för urfolk och deras rättigheter. I detta sammanhang har Sverige fått påpekanden från FN och Europarådet som lett fram till bedömningen att samernas möjligheter till inflytande bör stärkas genom reglering om konsultation.

Lagrådsremissen anger en skyldighet för regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, landsting och kommuner att konsultera Sametinget, som företrädare för det samiska folket, i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna innan beslut fattas. Enligt

förslaget ska även ärenden där beslut fattas av kommunfullmäktige och kommunala nämnder omfattas av konsultationsordningen.

I lagrådsremissen förtydligas att förslaget inte innebär att konsultationsskyldighet alltid ska gälla samtliga ärenden som berör samer eller samiska frågor. Begränsning görs till ärenden som har ”särskild betydelse för samerna”. I lagrådsremissen exemplifieras att ärenden kan beröra till exempel förskola, utbildning, samiska språk, renskötsel, kulturminnesvård, samisk kultur och forskning som särskilt berör samerna.

Lagrådsremissen konstaterar att för kommunernas del skulle konsultationsskyldigheten huvudsakligen kunna vara aktuell vid beslut enligt plan- och bygglagen eller i skolfrågor. Lagrådsremissen konstaterar också att det inte berör alla kommuner utan främst kommuner i övre Norrland, Norrlands inland samt kommuner som ingår i förvaltningsområde för samiska.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med förskoleavdelningen, grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen har inga invändningar mot den konsultationsordning som beskrivs i utkastet till lagrådsremiss. Den nya ordningen är en åtgärd för att ytterligare främja samers möjlighet att påverka beslut av särskild betydelse för dem och införs i linje med de internationella konventioner som Sverige anslutit sig till.

Varje nämnd har ett eget ansvar för att de nationella minoriteternas rättigheter tillgodoses. Stadsledningskontoret samordnar och stödjer nämndernas arbete med att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter. Arbetet ska följa Stockholms stads riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter som antogs av kommunfullmäktige under 2018.

Förvaltningen bedömer att förslaget berör nämndens verksamheter endast i begränsad omfattning. De befintliga samrådsformerna utifrån stadens riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter bedöms även kunna möta kraven på konsultationsordning. Mot bakgrund av detta bedömer förvaltningen att förslaget inte leder till ökade kostnader.

Förvaltningens förslag

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen. Därtill föreslås att ärendet justeras omedelbart med anledning av svarstiden för remissen.

Bilaga

Utkast till lagrådsremiss – En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket, dnr 2019/1131